

Innherred samkommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Vår dato: 19.09.2016
Vår ref.: 2016/5748
Arkivkode:
Deres dato: 17.09.2016
Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i deler av Verdal og Levanger kommune

Søknad fra Innherred samkommune datert 17. september 2016 om skadefelling av en bjørn i deler av Verdal og Levanger kommune avslås. Bakgrunnen for søknaden er funn av et sauekadaver lørdag 17. september, samt et sauekadaver søndag 11. september. Disse sauene er dokumentert drept av bjørn. Fylkesmannen har etter en helhetsvurdering ikke funnet grunnlag for å iverksette skadefellingstillatelse på bjørn i Tromsdalen og Gjeldsåsen i Verdal og Levanger kommuner. Det nåværende dokumenterte skadeomfanget er beskjedent og potensialet for fremtidig skade vurderes som liten da beitesesongen i all hovedsak er over og sauene er nede fra eller på vei ned fra utmarksbeite. Fylkesmannen vurderer det slik at det på nåværende tidspunkt finnes andre tilfredsstillende tiltak som kan iverksettes i stedet for skadefelling.

Søknad

Det vises til muntlig søknad fra Frol beitelag ^v/Eivind Grande Gudding og Innherred samkommune ^v/Ailin Wigelius lørdag den 17. september henholdsvis kl. 21.05 og kl. 21.30. Søknad ble også sendt skriftlig på e-post senere samme kveld, både fra Frol beitelag og Innherred samkommune. Etter avtale med Innherred samkommune ^v/Rune Sørholt sendes svaret til samkommunen, med kopi til Frol beitelag. Bakgrunnen for søknaden er funn av 1 sau ved Skåddåberget i Verdal kommune, dokumentert drept av bjørn lørdag den 17. september. Kadaverfunnet må også sees i sammenheng med sauekadaver som ble funnet ved Korsfuruhaugen litt lengre øst i Verdal lørdag 10. september. Søknaden begrunnes med nåværende og tidligere tap til bjørn i området, og at et uttak i slutten av årets beitesesong kan forhindre aktivitet av bjørn i området til neste beitesesong. I de muntlige samtalene mellom medlemmer av beitelaget og Fylkesmannen vises det også til at potensielle lisensjegere på bjørn er opptatt med annen jakt i disse tider, og at det dermed er bedre å få iverksatt skadefelling med kommunalt skadefellingslag.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

Miljødirektoratet har i vedtak datert 31. mai 2016 fastsatt en kvote på 5 betingede fellingstillatelser på bjørn i rovviltsregionene 5, 6, 7 og 8 i perioden 1. juni- 15. oktober 2016. Denne kvoten er fylt. Miljødirektoratet har 12. august d.å. fattet vedtak om betinget skadefellingskvote på ytterligere 2 bjørner til rovviltsregionene 5, 6, 7 og 8. Av denne kvoten er det ikke felt bjørn. Resterende kvote for betinget skadefellingstillatelse på bjørn er dermed 2.

I ovennevnte vedtak fra 31. mai d.å. står det blant annet følgende om skadefelling av bjørn:

“Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltneemndene har prioritert til bjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle bjørn innenfor disse områdene”.

Videre står det følgende om Vurdering av tidsrom for iverksettelse av skadefelling:

«Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning. Direktoratet vurderer det slik at potensialet for skade på sau er svært begrenset når vi kommer til september/oktober måned, da sauene skal være sanket fra utmark, selv om det vil være regionale forskjeller her. Skulle tap av sau likevel forekomme, vil det med stor sannsynlighet finnes andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap. For tap til tamrein må det gjøres andre vurderinger».

Prinsipper for offentlig beslutningstakingNaturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 31. mai 2016 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8.

Brunbjørn overvåkes primært ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra DNA-analysene viser at antall bjørner i region 6 i 2015 ligger på minimum 19 individer, alle registrert i Nord-Trøndelag (NIBIO rapport vol. 2 nr. 56 2016). Bestandstallet er gitt på antallet årlige ynglinger. En metode utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet, og som tar utgangspunkt i resultat fra DNA-analysene, brukes til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av brunbjørn i region 6 er 3. Dette målet er ikke nådd. Ut i fra denne beregningsmodellen og resultat fra DNA-analysene, er det estimert 1 (1,4) ynglinger av bjørn i Nord-Trøndelag i 2015. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivarettatt.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Siden vedtaket er et avslag på søknad om skadefelling av bjørn, anser ikke Fylkesmannen prinsippene i §§ 10-12 som relevante i denne sammenheng.

Fylkesmannens vurdering

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor yngleområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnet er gjort befinner seg i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6. Det er også åpnet for lisensjakt på bjørn i området.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriftens § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Fylkesmannen finner ikke iverksetting av skadefelling som det riktige tiltaket i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Dette baserer seg på vurderinger av kriteriene listet opp i rovviltforskriften § 9. Områdets betydning som beitemark vurderes som mindre relevant nå enn tidligere når beitesesongen er i ferd med å avsluttes og hovedsanking er gjennomført for beitelagene i området. Det dokumenterte tapet er beskjedent, da 2 sau er påvist drept av bjørn i det aktuelle område i september. Det har tidligere i år vært en skadesituasjon knyttet til bjørn i dette området, i mai/juni 2016. Fylkesmannen mener at potensialet for fremtidige skader er beskjedent, da Fylkesmannen forutsetter at sau nå samles ned fra utmarksbeite.

Fylkesmannens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Skadeomfanget ved tidspunkt for søknad er beskjedent, 2 sau er dokumentert drept av bjørn. I og med at sanking er påbegynt vurderer Fylkesmannen potensialet for fremtidig skade til å være begrenset, og at det nå finnes andre tilfredsstillende tiltak som bør iverksettes i beiteområdet. For å unngå ytterligere tap oppfordrer Fylkesmannen til å gjennomføre sanking så effektivt

som mulig. Fylkesmannen har anledning til å innvilge forebyggende tillatelse for å forhindre fremtidig skade, noe som er vurdert i dette tilfellet. Dette kan vurderes selv om det ennå er en tid frem til neste beitesesong, så lenge omstendighetene tilsier at store problemer kan forventes i det aktuelle området når bufe eller tamrein kommer på beite. En skadefellingstillatelse skal så langt det lar seg gjøre rettes mot skadegjørende individ. Eventuell fremtidig skade ligger 8 måneder frem i tid, så det er vanskelig å si hvilken bjørn som eventuelt vil gjøre skade i det aktuelle beiteområdet våren 2017. Blant annet så vandret den bjørnen som gjorde mye skade i Stjørdal/Levanger på forsommeren i 2013 sørover til Oppland og ble felt i Nord-Fron den 18. mai 2014. På bakgrunn av det ovenfor nevnte avslår Fylkesmannen søknad om skadefelling av bjørn i deler av Verdal og Levanger kommuner.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Assisterende miljøverndirektør

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Frol Beitelag ^v /Trine Munkeby	Holme	7608	LEVANGER
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim